

Ε.Ε. Παρ. Ι(Ι)
Αρ. 4563, 22.4.2016

Ν. 51(Ι)/2016

Ο περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμος του 2016 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 51(Ι) του 2016

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Προοίμιο. Για σκοπούς εναρμόνισης με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου»,
Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.: L315
14.11.2012, σ.57.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμος του 2016.

ΜΕΡΟΣ Ι
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ερμηνεία. 2. Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια-

«βία με βάση το φύλο» σημαίνει βία που στρέφεται κατά προσώπου λόγω του φύλου, της ταυτότητας ή της έκφρασης του φύλου αυτού ή θίγει δυσανάλογα πρόσωπα συγκεκριμένου φύλου και περιλαμβάνει-

- (α) βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων,
- (β) σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένων του βιασμού, της σεξουαλικής επίθεσης και της σεξουαλικής παρενόχλησης,
- (γ) εμπορία ανθρώπων,
- (δ) δουλεία, και
- (ε) διάφορες μορφές επιβλαβών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων του αναγκαστικού γάμου, του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων γυναικών και των λεγόμενων «εγκλημάτων τιμής»·

«βία στο πλαίσιο στενής σχέσης» σημαίνει βία που ασκείται από πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογένειάς του, ανεξάρτητα αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιραστεί την ίδια στέγη με το θύμα, και περιλαμβάνει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και οτιδήποτε δύναται να προξενήσει σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία·

«διαδικασία» περιλαμβάνει, πέραν της ποινικής διαδικασίας, όλες τις επαφές που πραγματοποιεί το θύμα υπό την ιδιότητα του θύματος, με κάθε αρχή, δημόσια υπηρεσία ή οργάνωση υποστήριξης θυμάτων, σε σχέση με την υπόθεσή του, πριν, κατά ή μετά την ποινική διαδικασία·

«διωκτικές αρχές» σημαίνει το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή/και την Αστυνομία·

«εμπλεκόμενες υπηρεσίες» σημαίνει τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, το Υπουργείο Εσωτερικών και τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του, την Αστυνομία, το Υπουργείο Εξωτερικών και τα καθ' ύλην αρμόδια τμήματα και τις διπλωματικές αποστολές του, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του, το Υπουργείο Υγείας και τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του·

«Ευρωπαίος πολίτης» σημαίνει πρόσωπο το οποίο έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους·

«θύμα» σημαίνει-

- (α) φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, της ψυχικής ή της συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη·
- (β) τα μέλη της οικογένειας προσώπου, ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου·

Νοείται ότι αναγνωρίζεται η ιδιότητα του θύματος σε πρόσωπο, ανεξάρτητα από τον εντοπισμό, τη σύλληψη, τη δίωξη ή την καταδίκη του δράστη και ανεξάρτητα από την οικογενειακή σχέση μεταξύ του εν λόγω προσώπου και του δράστη·

«θύμα τρομοκρατίας» σημαίνει πρόσωπο που έχει υποστεί επίθεση, της οποίας απώτερος σκοπός είναι να βλάψει την κοινωνία·

«κράτος μέλος» σημαίνει κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

«μέλη της οικογένειας» σημαίνει-

- (α) το σύζυγο ή τη σύζυγο του θύματος·
- (β) πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δέσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση· και
- (γ) τους συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέλφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα·

«μη κυβερνητικός οργανισμός» σημαίνει μη κερδοσκοπική οργάνωση η οποία δραστηριοποιείται, δυνάμει του καταστατικού της, στους τομείς της προστασίας και υποστήριξης θυμάτων εγκληματικότητας και η οποία είναι δεόντως εγγεγραμμένη δυνάμει των διατάξεων του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου ή δυνάμει των διατάξεων του περί Εταιρειών Νόμου·

55 του 1972
85(Ι) του 1977.

Κεφ. 113.

9 του 1968
76 του 1977
17 του 1979
105 του 1985
198 του 1986
19 του 1990
46(Ι) του 1992
96(Ι) του 1992
41(Ι) του 1994
15(Ι) του 1995
21(Ι) του 1997
82(Ι) του 1999
149(Ι) του 1999
2(Ι) του 2000
135(Ι) του 2000
151(Ι) του 2000
76(Ι) του 2001
70(Ι) του 2003
167(Ι) του 2003
92(Ι) του 2004
24(Ι) του 2005
129(Ι) του 2005
130(Ι) του 2005
98(Ι) του 2006
124(Ι) του 2006
70(Ι) του 2007
71(Ι) του 2007
131(Ι) του 2007
186(Ι) του 2007
87(Ι) του 2008
41(Ι) του 2009
49(Ι) του 2009
99(Ι) του 2009
42(Ι) του 2010
60(Ι) του 2010
88(Ι) του 2010

53(Ι) του 2011
 117(Ι) του 2011
 145(Ι) του 2011
 157(Ι) του 2011
 198(Ι) του 2011
 64(Ι) του 2012
 98(Ι) του 2012
 190(Ι) του 2012
 203(Ι) του 2012
 6(Ι) του 2013
 90(Ι) του 2013
 74(Ι) του 2014
 75(Ι) του 2014
 18(Ι) του 2015
 62(Ι) του 2015
 63(Ι) του 2015
 89(Ι) του 2015
 120(Ι) του 2015.

«οπτικογράφηση» σημαίνει την καταγραφή σε κινούμενες εικόνες, με οποιαδήποτε συσκευή αντικειμένων, γεγονότων, οργανισμών και προσώπων, είτε αυτά ομιλούν ή κινούνται είτε όχι, οι οποίες δύνανται να αναπαραχθούν και παρουσιαστούν με τη χρήση οποιουδήποτε τεχνικού μέσου.

«παιδί» σημαίνει φυσικό πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών.

«ποινική διαδικασία» σημαίνει διαδικασία διερεύνησης, δίωξης και εκδίκασης υπόθεσης από Δικαστήριο μέχρι την επιβολή ποινής, για οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη που τελέστηκε εις βάρος του θύματος.

Πεδίο
εφαρμογής.

3. Ο παρών Νόμος εφαρμόζεται σε σχέση με αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται στο έδαφος της Δημοκρατίας, καθώς και σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στη Δημοκρατία και παρέχει δικαιώματα στα θύματα αξιόποινων πράξεων που έχουν διαπραχθεί σε τρίτες χώρες μόνο σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στη Δημοκρατία και τα δικαιώματα που προβλέπονται σε αυτόν ισχύουν χωρίς διακρίσεις και ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής του θύματος στη Δημοκρατία:

Νοείται ότι καταγγελίες που υποβάλλονται σε εμπλεκόμενες υπηρεσίες εκτός της Δημοκρατίας, όπως πρεσβείες, δεν δημιουργούν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα Νόμο.

Υποχρεώσεις
εμπλεκόμενων
υπηρεσιών και
μη
κυβερνητικών
οργανισμών.

4.-(1) Κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία και ή μη κυβερνητικός οργανισμός, κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου-

- (α) Αναγνωρίζει και αντιμετωπίζει το θύμα με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, σε κάθε επαφή του θύματος με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις δικωτικές και δικαστικές αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- (β) μεριμνά, ώστε να διασφαλίζεται η απόλαυση των μέτρων για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, χωρίς διάκριση για οποιοδήποτε λόγο περιλαμβανομένων του φύλου, της φυλής, του χρώματος, της γλώσσας, της αναπηρίας, της θρησκείας, του πολιτικού ή άλλου φρονήματος, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, της περιουσίας, της γέννησης ή οποιουδήποτε άλλου καθεστώτος του θύματος.
- (γ) σε περίπτωση που το θύμα είναι παιδί, διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, το οποίο αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού:

Νοείται ότι το παιδί και ο ασκών τη γονική ευθύνη ή ο άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

- (δ) διασφαλίζει ότι τα θύματα με αναπηρίες είναι σε θέση να απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων τους σε ίση βάση με τους λοιπούς, διευκολύνοντας, μεταξύ άλλων, την πρόσβασή τους στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας και την πρόσβασή τους στην ενημέρωση.

- (ε) σε περίπτωση που το θύμα είναι πρόσωπο με αναπηρία, το οποίο δυσκολεύεται ή δεν έχει τη δυνατότητα να υπερασπιστεί τον εαυτό του, διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον του προσώπου αυτού, το οποίο αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία του, την αναπηρία του, τις δυσκολίες και τους περιορισμούς που έχει, τις απόψεις του, τις ανάγκες του και τις ανησυχίες του:

Νοείται ότι το πρόσωπο αυτό ή/και ο νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το πρόσωπο αυτό·

- (στ) λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια και την ασφάλειά τους·
- (ζ) διασφαλίζει ότι παρέχεται σε πρόσωπο που υπέστη βία με βάση το φύλο ειδική υποστήριξη και προστασία λόγω του υψηλού κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης που συνδέονται με τέτοιου είδους βία·
- (η) σε περίπτωση που η βία διαπράττεται στο πλαίσιο στενής σχέσης, παρέχει ειδικά μέτρα προστασίας στο θύμα, ειδικότερα στην περίπτωση γυναίκας η οποία είναι εξαρτημένη από το δράστη οικονομικά, κοινωνικά ή όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής της.

ΜΕΡΟΣ II ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά.

5.-(1) Η Αστυνομία λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθά το θύμα να κατανοεί και να γίνεται κατανοητό, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοεί τις πληροφορίες που παρέχονται από αυτήν.

(2) Η Αστυνομία, στην επικοινωνία με το θύμα, χρησιμοποιεί γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά, λαμβάνοντας υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας, η οποία ενδεχομένως επηρεάζει την ικανότητα του θύματος να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό:

Νοείται ότι η επικοινωνία, προφορική ή γραπτή, είναι σε προσβάσιμη μορφή για τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης, όπου είναι αναγκαίο της μορφής Braille ή της νοηματικής γλώσσας.

(3) Κατά την πρώτη επαφή με την Αστυνομία το θύμα δύναται να συνοδεύεται από πρόσωπο της επιλογής του, όταν, λόγω των συνεπειών της αξιόποινης πράξης, χρειάζεται βοήθεια για να κατανοήσει ή για να γίνει κατανοητό, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στα συμφέροντα του θύματος ή βλάπτει την πορεία της διαδικασίας:

Νοείται ότι, σε περίπτωση που το θύμα είναι πρόσωπο με αναπηρία αυτό δύναται να συνοδεύεται από πρόσωπο της επιλογής του καθ' όλη τη διάρκεια διερεύνησης της υπόθεσης.

Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με εμπλεκόμενη υπηρεσία.

6.-(1) Κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία, κατά την πρώτη της επαφή με το θύμα παρέχει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και σε γλώσσα που το θύμα κατανοεί, συμπεριλαμβανομένης της μορφής Braille και της νοηματικής γλώσσας, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- (α) Το είδος της υποστήριξης που μπορεί να λάβει το θύμα και από ποιον, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, σε οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και σε εναλλακτική στέγαση·
- (β) τις διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και το ρόλο του θύματος στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών·
- (γ) τον τρόπο και τους όρους παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας·
- (δ) τον τρόπο και τους όρους υπό τους οποίους το θύμα μπορεί να λάβει αποζημίωση·

- (ε) τον τρόπο και τους όρους υπό τους οποίους το θύμα δικαιούται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης·
- (στ) σε περίπτωση που το θύμα κατοικεί σε κράτος μέλος εκτός της Δημοκρατίας, όπου τελέστηκε η αξιόποινη πράξη, και η πρώτη επαφή με εμπλεκόμενη υπηρεσία πραγματοποιείται στη Δημοκρατία τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή του για την προστασία των συμφερόντων του στη Δημοκρατία·
- (ζ) τις διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματα του θύματος δεν γίνονται σεβαστά από την εμπλεκόμενη υπηρεσία·
- (η) τα στοιχεία επαφής του αρμόδιου λειτουργού της εμπλεκόμενης υπηρεσίας, για σκοπούς επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή του· και
- (θ) τον τρόπο και τους όρους επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής του στην ποινική διαδικασία.

(2) (α) Η έκταση ή/και ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών που αναφέρονται στο εδάφιο (1) δύνανται να ποικίλλει, ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του θύματος και το είδος ή/και τη φύση της αξιόποινης πράξης.

(β) Κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία δύναται να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες σε μεταγενέστερο στάδιο, ανάλογα με τις ανάγκες του θύματος και τη χρησιμότητα των πληροφοριών αυτών σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

(γ) Κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία ή μη κυβερνητικός οργανισμός παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εδάφιο (1) και σε κάθε περίπτωση που αυτή κρίνει ή έχει βάσιμες υποψίες να πιστεύει ότι οποιοδήποτε πρόσωπο ενδέχεται να είναι θύμα δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας.

7.-(1) Κατά την υποβολή καταγγελίας από το θύμα η Αστυνομία επιδίδει στο θύμα αποδεικτικό έγγραφο για κάθε επίσημη καταγγελία που υποβάλλει, στο οποίο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της σχετικής αξιόποινης πράξης.

(2) Σε περίπτωση που θύμα επιθυμεί να καταγγείλει αξιόποινη πράξη και δεν κατανοεί ή δεν ομιλεί την επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας, υποβάλλει την καταγγελία του σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή λαμβάνει την αναγκαία γλωσσική βοήθεια.

(3) Σε περίπτωση που θύμα δεν κατανοεί ή δεν ομιλεί την επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας λαμβάνει, εφόσον το ζητήσει, δωρεάν μετάφραση του εγγράφου αποδεικτικού της καταγγελίας του, σε γλώσσα που κατανοεί:

Νοείται ότι, σε περίπτωση που θύμα παρουσιάζει οπτική αισθητηριακή αναπηρία παρέχεται δωρεάν μετατροπή του εγγράφου σε μορφή Braille.

Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους.

8.-(1) Η Αστυνομία, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, ενημερώνει το θύμα, για το δικαίωμά του να λαμβάνει, εφόσον το ζητήσει, τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που άρχισε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης, η οποία διεπράχθη σε βάρος του:

- (α) Οποιαδήποτε αιτιολογημένη απόφαση μη προώθησης ή περάτωσης της έρευνας ή άσκησης ποινικής δίωξης κατά του δράστη·
- (β) το χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη·
- (γ) οποιαδήποτε οριστική απόφαση εκδοθείσα σε δίκη·
- (δ) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης από αυτή την κοινοποίηση, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

(2) Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει των παραγράφων (α) και (γ) του εδαφίου (1) περιλαμβάνουν τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της απόφασης που αναφέρεται στις εν λόγω παραγράφους.